

SKLIZEŇ

NEZÁVISLÁ

INDEPENDENT CULTURAL REVIEW

RED.: ANT. VLACH
HAMBURG 13 · POSTFACH 2700

UNABHÄNGIGE
KULTURELLE RUNDSCHAU

KULTURNÍ

REVUE

ROČNÍK XII. BŘEZEN-DUBEN 1964 č.3-4(119-120)

Z OBSAHU:

BÁSNE: M.LAMPA, I.SMUTNÁ, G.GOEPFERTO VÁ,
J.BERKA, P.KOCIÁN.

VLADA WILLIAMSOVÁ: DIVADLO.

JANA FRANKOVÁ: UČITE SE ANGLICKY ?

GERTRUDA GOEPFERTO VÁ: OBČERSTVOVACÍ STANICE.

VILÉM ŠPALEK-GRAN EMBUSTERO: NEJDŮVĚRNĚJŠÍ
PRAVDA.

ANT.VLACH: JOSEF MARTINEK PETASEDMDESÁTNIKEM.

JONE RODRIGUES - F.C.ŠTERBA: OSUD.

Dr.VÁCLAV LÁSKA: ČS. FILMY V MEXIKU.

W.E.HARKINS: KE VZPOMÍNKÁM HELENY KOZELUHOVÉ:
ČAPCI OČIMA RODINY.

JIRINA ZACPALOVÁ: O VÝVOJI JAZYKA ČESKÉHO.

PŘEHLED DOŠLÝCH KNIH, ZPRÁVY A POZNAMKY.

Z NOVÉ PŮVODNÍ TVORBYMATOUŠ L A M P A:PRIMAVERA

A tu mi ve fialovém rašicím lese
Eucharis řekla, že je jaro

J.A.Rimbaud (Illuminace)

Pozdní gotika
příchodu tvého jara
prsty dotýká
kdejaký kout mého lesa

Kde v řadě stromy
jak svíce nahé stály
v postranní lodi
zborcené katedrály

Tak mnohá jara
zhuštěna teď v krvi
stejná jen píseň stará
probudí list prvý

Pozdní gotika
jara příšlého z dále
až mizou se zalyká
v zátíší strom u fialek

+ + +

INKA S M U T N Á:MÁJOVÉ ZVUKY.

Ůdery přidušenými tlumičem nové trávy
kožnaté obaly pupenů
svým pádem pochod hrají
nástupu listů.

Pak vstane obr vítr
a hltavě v chůzi prostor polyká
mezi poryvy odhazuje jádra ticha
jež dychtivě zobají ptáci
měníce je v písňě.

+ + +

GERTRUDA GOEPFERTO VÁ:POCHODOVE CVIČENÍ.

většinou po turisticku
třídy se houfují
v sukýnce každodenní
jen některá
také já

za město
cestou do polí
co krajů z ikony
kterou jsem poznala
teprve později
převládá siena a umbra pálená
kostelní cibule
úvozy poutníků
vedoucí do strma
poskakují oranice
zapálené louče kukuřice
rákos se chýbá
zástup topolů

míjíme lihovar
zde správcuje
Svobodův tatínek
zpíváme Bábinský
lotr mexický

s výmluvnou písni krajiny
se doprovod hlasů váže
na chorál
praménky do copu
který mě obléká
vážností
bez ozvěny

nejen po pěšině
avšak i dozadu
a také dopředu
oblastí paměti a vidin jdu

profesor kreslení přehlíží dvojice
jen jedna zakoukaná terčiánka
do koho do čeho
to není gramatika
to je dějepis
postavy velkých mužů také srdce měly
připrav se na zítřek
na zkoušení

gymnasium se vrací
hloučky měšťanů
vpravo hled a pozdrav
nalevo
s sebou
zběh

+ + +

MACOCHA

Strom najít
na hnízdo
jak řeka oblázky bych je hladila
jak hrnčíř džbáneček kroužila.

Sedáme v palubních lanech
toulavé nevlastní lodi
proti větru děšď dťtky do křídel
touhu rozdirá jak z roští drát
den za dnem ji látá strup
roste na krápníky, písňě v nich
(jen dotykem zvenčí se rozezní).

Jak spodní voda nevyplakané slzy
vykotlávají v nás
jeskyně
bloudění.

+ + +

J I Ř Í B E R K A :

KVĚTEN.

Rozkvetly rudé kaštany a hlohy.
Přivedly s sebou kvítí do zahrad,
zažehly tichá zákoutí a rohy
a navštívily práh u ztrouchavělých vrat.

Venku je přítmí. Květy voní v rose.
Nad žekou lampy, stín a topoly.
Hladovým očím srdce zrodilo se
a čeká, ke komu se asi probolí.

Jen lehký smích. Jen temná silueta:
plod hrudi, život, bedra, paže, vlas.
A křivka slibuje a vlní se a splétá...
Rozšlápní květ! Utrhni zralý klas!

Zvířecí dech si těžce cestu klestí.
Děšť chtivě líbá nahé nohy bříz.
Na nich má krev. A z rozedraných pěstí
mi visí cáry jejich bílých říz.

+ + +

PREMEK K O C I Á N :

PLACHETNICE NEBES.

Hvězdy jak plachetnice
neznámých oceánů,
bez kormidelníka,
bez námořníků
bez jízdních plánů
poplují v nekonečno.

Hvězdy jak plachetnice,
jež sama věčnost řídí,
pomalým tempem čeří přídí
věčná tajemství nad živými
i zarostlými hroby.

+ + +

/Z vydané sbírky
"Kdyně, má ozvěno..!/"

VLADA W I L L I A M S O V Á :

DIVADLO.

Ze všeho jí zbylo jen to divadlo.

Děti vyrostly a opustily hnízdo, opeření
ptáci odlétli do světa. Jenom jednou za čas
vzpomněly na maminku, poslaly pár řádků napsa-
ných ve spěchu. Seděla na zahrádce když chodil
listonoš, plela záhonky, sázela sazenice.

- Maminko, jsme zdraví, daří se nám dobře, Jim přinesl ze školy samé jedničky; Lindě rostou zoubky, je tu velké horko, John byl povýšen a maluje me byt. Jsme všichni v jednom kole a - chceš-li něco, napiš !

A dost. Jak když se přežene přes krajinu bouře. Seděla na zahrádce, na větvi zpíval kos, kolem ní svítily palice pampelišek; bylo ticho, bezvětří a chládek, čas se vlekl tempem stonožky. Dopis přečetla a zamkla do zásuvky, šustilo jich tam jistě na tři sta. Byly jak spadané listí v podzimním odpolední, anebo jako cenné papíry. Byly modré, bílé, linkované, v rohu s kvítečkem anebo také bez. A v každém známý pohyb, pohození hlavou, roztržitý úsměv, grimasa. Dopisy střežila víc než vkladní knížku, v té byly jenom peníze.

K vánocům dostala od každého dárek, v pestré krabici převázané stuhou. Dávala jim jména, John a Eleanor, Karolka a Jerry, Jim a Ludmila, laskala se s nimi jako se živými. Pak je vybalila, rozdala přítelkyním, anebo uložila v pokoji do skříně. Co také s mantillou z mexické krajkoviny, s tepaným špendlíkem, s parfumem, s hrací skříňkou! Byla už stará a spokojená s málem, byla vděčná za každý nový den.

Jednou do roka se vracely děti domů. Pokoje ožily křikem a rámusem, okna se třásla, po zemi vířil prach. Vnoučata proháněla sousedovu kočku, plašila ptáky v okapech, sbírala mravence v trávě; byla jak prskavky na vánočním stromku, anebo také jak nálož dynamitu.

Hleděla na ně brýlemi svého mládí, chtěla je hladit, nedosáhly jí ruce. Byly družice nabitě elektřinou, létaly vesmírem, zem už jim nestačila. Byla svraštělá a měla zvadlé ruce, hovořila řečí mrtvé generace. Trošku se bály uhrančivých očí, trošku se jí smály; byla jak pomuchlaný, staromódní klobouk, vybledlá stuha, dávný přežitok. A bylo u ní dobře. Dýchalo z ní teplo a vůně vanilinu, tvrdá odhodlanost, klid a jistota.

Potom odejeli, oddechla si trošku, byla už stará a nestačil jí dech. Zametla pokoje a posbírala střepy, zamkla sváteční porcelán a vyšívaný ubrus; složila parádní ručníky na dno

prádelníku a pak se vrátila do světa všedních dnů. Byly v něm vzpomínky a obrázky nebožtíků, pletené dečky, romány mladých lásek; hranatá Ajryška, co bydlela přes uličku, ranní rozhlas Anežky od Pardubic - a také divadlo.

Budova stála na protějším rohu, prostorná dvorana natřená žlutohnědě. Od pondělka do pátku se otrásala smíchem, hlaholem Sokolů, cinkáním činek a bradlí. V sobotu bývaly bankety a tanec, v neděli se hrálo divadlo.

Sedala v první řadě, přímo před oponou, slabnul jí zrak a u uší bzikaly včely, marně je odháněla vějířem ze starých novin. Z opony svítily jména obchodníků, Podoly-krejčího, Nováka-uzenáře, zedníka, zlatníka, pekaře, pohrobніка. Nad hlavou se klátily na provazech kruhy, dřevěné hrazdy, motouzy a kladky.

Divadlo začínalo o hodinu později. Nalíčení herci čekali v zákulisí, na boдрé patrony, až vstanou od oběda, až vyprázdní talíře, až oberou zbylé kůstky, až poslední mastná miska zmizí na dně dřezu. Až rozšafní tatíci si na pár minut schrupnou, až obléknou košile z nylonu a vyvenčí domácí psiska. Pak zavřeštěl zvonek a v sále domluvili, zhaslo světlo a lana zasténala a Podolá-krejčí, s Novákem-uzenářem, zedník a zlatník a pekař s pohrobником zmizeli vysoko nahore v provazišti.

A začli hrát. Ach, to vám byla krása! Oprýskané kulisy hýřily girlandou barev, odřený stůl se leskl novotou, vybledlé závěsy poseté záplata-mi hladily modří laskavých očí Páně. A herci? Lepších nebylo ani v Hollywoodu, ba nikde jinde na světě, kde ještě žili Češi. Byli tragédy a byli řemeslníky, komiky, truhláři, milenci, advokáty. Pak vešla Renáta a sál se zachvěl touhou.

Byla jarem, krásou, líbezností, symbolem lásky, eterického mládí. Hrála sirotky a dívky z pensionátu, farářovy schovanky, princezny, milovnice. Zpívala Mařenky z Prodané a byla Maryšou v kroji, Evou a Stázeu, Libuší, Mahulénou. A nikdo neviděl vrásky vyryté v tváři, vybledlý cop barvený kadeřnicí, otylou ženu přihrbenou stářím.

Byla jim vzpomínkou na včerejší mládí, odrazem světa, který už dávno nebyl, dnů, které spálilo každodenní slunce. V ní žili život, naivní a vymyšlený, krásný a falešný, jako na jevišti. Od tří do šesti se vznášeli v cizích sférách, létali v oblacích, trhali sedmikrásky.

Ta v první řadě byla nejšťastnější. Chroupala pralinky a broukala si s hudbou, myslela na svět dávných nebožtíků. Bylo jí lehce, byla zase mladá, myslela na domov, na sestru, na maminku, na domek v údolí a také na knoflíky.

Byly postříbřené, fajnové a zlaté, tříčtvrteční, ausšusy a knodry. Maminka našívala po tuctech na kartóny, děti přebíraly, jako se přebírá hrách. Když byl den výplaty, dostaly po rohlíku, doma byl svátek a děti si mohly jít hrát. Pak přišla válka a o knodry byla nouze, zavřeli čamrdárnu, bylo po práci. Matka šla k statkáři dělat podruhyni, děti kláskovaly, na stráni pásly husy.

S mírem zavítal do vsi americký strýček. Měl rudý nos a vychytralý úsměv, lakové střevíce, kufr z teletiny. Přijel si pro neteř, potřeboval hospodyně, žena mu umřela v létě na soucotě.

Sestry jsou jak dvě třešně na jedné stopce; kam jednu hodíš, tam dopadne i druhá. Než sešly sněhy z temen hor, kde jim byl oběma konec!

Nebyla to malá věc začínat v nové zemi. Bála se hluku, kouře a ohnivých pecí, ulic a tramvajů, řachtajících vozů; bála se vratkých mrakodrapů připíchnutých k nebi, nekonečného pralesa ze skla a z cihel a z malty.

Nejvíce se děsila cizích slov. Bušila na duši cepem neporozumění, chutnala jako slina po citrónu, směla se chechtotem drzého posměváčka.

Našli jí práci v srdci Manhattanu, byla chůvou, kuchařkou a služkou, prala prádlo, zašívala cíchly. Byla jak vítr; běhala vzdušným domem, křišťál jí cinkal na pozdrav, mouchy s ní závodily. Jednou týdně přicházeli hosté, dostala čistou zástěru, nosila na stůl mísy: jablečné páje, kompoty, šunku s ananasem. Paní ji chválila, měla ji za svou vlastní, každou sobotu jí vyplatila pětku. Byly to velké peníze, nevěděla co s nimi,

nikam nechodila, bála se, že zbloudí. Sedávala v parku, v kočárku spalo dítě, myslela na domov a byla jí něčeho líto.

Potom poznala Toníka, byl Čech a rozvážel mléko, každé ráno jí s bandaskou přinesl milostné psaní. Pozval ji na koncert, a také do divadla, vzal ji na ložky, večer do lunaparku. Drželi se za ruce, svět se rozplynul v mlze, sbírali hvězdy na trávě, šeptali bláhová slova. Toník byl pracant a měl ji rád, byl sám a neutrácel, měl na knížce celých sedm set a v garáži ojetou fordku.

Byla svatba, jak už to často bývá, nevěsta šla v selském a ženich s myrtou v klopě, aby věděl celý Manhattan, že si Čech bere Češku.

Žili spolu šestatřicet roků. Dala mu pět dětí, nejstarší zemřelo brzo po porodu, nejmladší syn Toník padl ve válce. Vedlo se jim dobře a vedlo se jim hůř, tak jak to v sobě nesla doba. V tučných letech měli plné mísy, v letech hubených jen chléb a bramboračku. Toník byl šikovný, všude ho měli rádi, vyznal se v každém řemesle, všude byl jako doma. Rozvážel mléko a pracoval v ocelárně, prodával dámské střevice, v továrně taval sýry. Našli si domek za městem, stýskalo se jí po vsi, koupil jí kozu a párek králíků, několik slepic a kočku. Za domem rostly štíhlé slunečnice, křoupavý salát a rajčata, cibule, mrkev, hrách a hlávky zelí. Nic už jí nechybělo; snad jen rodná hrouda, zatuchlá vůně domova, zvonivá skřivánčí píseň.

Tak letěl čas a děti dospívaly, jedno po druhém opouštěly hnízdo. Nakonec zůstali sami dva.

Už dávno nebyla mladou. Dlaně jí ztvrdly jako pecny chleba, vlasy přepálilo neúprosné slunce. Špatně chodila do schodů, nohy jí nesloužily. Toník stárnul vedle ní, rostl už do země, šelmovské pihy na tvářích zapadly do hlubokých vrásek. Léta utekla, bůhví kam, věděly o nich jen staré kalendáře a snad i zrcadlo na stěně, ale to bylo němé. Míza se přelila do mladých těl - byli jak jedle v lese, byla na ně hrdá, stáli za život.

Po čase prodali domek na předměstí, nenasytné město zadávalo venkov, úrodná pole ustoupila domům. Ulicemi svištěly dlouhé pruty aut, pach benzínu nahradil vůni bezu, kdákání slepic zaniklo v skřípotu kol.

Vrátili se zpět do srdce Manhattanu, našli si domek blízko sokolovny, kde každou neděli hrálo divadlo. Chodili sem Češi ze všech koutů města, snít a besedovat o tom, co už není. Vzpomínali na život předvčerejších dětí, na nekonečnou bídu zapadlých českých vesnic; na bosé nohy zarudlé od mrazu, na tvrdé začátky v nehostinné zemi. A při tom cinkali zlatými řetízky od hodinek, stříšasali snítka z dobře střižených šatů, šoupali nohama v lesklé obuvi. Potom zaťleskali hercům na jevišti, potřásali si rukama a rozešli se domů. Žili jen pro neděle a pro svět na jevišti, ten druhý svět jim už nepatřil, tomu už nestačili.

Časem hlediště prořídlo, odešli dobří známí, odešla sestra i americký strýček - odešel i Toník. Jen Renata zůstala, krásná a žálostivá, rozkošné naivní dítě pod škraboškou staré ženy.

+ + +

JANA F R A N K O V Á:

UČÍTE SE ANGLICKY ?

Před cestou do Anglie jsem si znovu přečetla Čapkovy Anglické listy. Zarazila mě věta, kde říká, že si v Anglii uvědomil, že neumí ani nerozumí ani slovo anglicky. Aha, usoudila jsem, zase jedna čapkovská nadsázka z převelké skromnosti; přece by tam nešel jen tak. A konečně, MNĚ se nemůže nic stát; právě jsem promovala z angličtiny na slavné Karlově universitě a mám to v tašce černé na bílém - tak co. Jedeme !

Co všechno mě potkalo cestou, vám nebudu povídat, poněvadž to se přímo netýká angličtiny; jen jednu věc nemohu zamlčet, abych měla aspoň nějakou polehčující okolnost. Totiž, od radosti, že uvidím nový kus světa, zapoměla jsem se podívat, co se děje ve světě ostatním, a kruté se mi to vymstilo. Na hranicích mezi Německem a Francií

nás vyklopili z vlaku, a dál se nejede, poněvadž francouzští zaměstnanci v dopravě zahájili generální stávkou. Tak, Lidičky, to byste nevěřili, tak dokonale tihle Francouzi dovečou stávkovat. Co vám mám říkat: trvalo to plné dva dny a dvě noci, než se objevil švýcarský vlak, do něhož jsem se vmáčkla a mohla stát aspoň na jedné noze. A na té mě tenhle vláček podle slibu měl zavézt do Calais; když se však podél trati začaly objevovat divné, nefrancouzské nápisy (a tehdy se mi dokonce podařilo přesunout se na druhou nohu), zabylo mi úzko, neboť mě vláček obešel a zavezl do Belgie, kde mě budou drátovat, že nemám belgické visum.

Pak se setmělo venku i ve vlaku, z něhož nás konečně v noci vyklopili někde, kde mocně šplouchala voda. Usoudila jsem, že by to mohlo být Ostende, avšak neměla jsem příležitost se o tom přesvědčit, neboť mě nesmírný dav unášel směrem, kde to šplouchalo stále silněji a hrozivěji. Osvětlený parník čekal na cestující, ti se k němu hrnuli mocnými proudy, každý s připraveným pasem, do něhož úředník na můstku narychlo vtiskl razítko. Až u mě se všecko zastavilo. Kde je belgické visum? Tu teprve jsem si pořádně uvědomila, že dva dny a noci postu, nespaní a dvanáct hodin na jedné noze v kodrcavém vlaku rozhodně člověku bystrosti nepřidají. Začala jsem vysvětlovat anglicky - vrtěl hlavou, nerozuměl. Zkusila jsem to německy, týž výsledek, až na to, že mě dav zezadu ještě víc přimáčkl k přepážce. Úředník mi cosi rozhorleně povídal, čemu jsem nerozuměla, ba ani si nebyla jista, jakou to bylo řečí. Z dešperace jsem začala francouzsky, avšak to jsem se nikdy pořádně neučila a marně vzpomínala, jak se řekne francouzsky "stávka"; přece mu musím vysvětlit, že nejsem pašerák, jen jsem měla smůlu!

Dav se kolem tísnil čím dál hrozivěji. Tu mi kdosi zezadu vzal z ruky kabelku a dal ji úředníkovi. K mému velkému překvapení se však ukázalo, že jsem se neoctla v rukou pirátů, i když se úředník rychle hnál po peněžence. Ukázal mi,

že si bere několik šilinků, kabelku mi vrátil, orazítkoval pas a poslal mě ke všem ďasům, k velké radosti davu okolo.

Na lodi to bylo krásné. Dav se nějak rozplynul a obsadil veškerá místa k sezení. Přes to bylo možné dýchat a stát na obou nohou, po případě si sednout na podlahu, což ostatně mnozí po mně začali též praktikovat. Usadila se tak vedle mne nohata a zubatá dáma prostředních let, usoudila jsem podle oblečení, že by to mohla být Angličanka. A jelikož to byla první příležitost zeptat se, kde to jsme a kam pojedeme, učinila jsem tak, po anglicku. Ach, kdybych jen byla tušila, kam taková otázka povede! Odpověděla, že si není na sto procent jista, ale že doufá, že to jede do Doveru. Potěšilo mě, že nejsem sama, kdo se kojí touto nadějí, i poděkovala jsem jí upřímně. Ukázalo se však, že dáma se chce bavit, což se mi jaksi nesrovnávalo s představami o mlčelivé anglické povaze, až konečně vyšlo najevo, že dáma není Angličanka, ale Belgičanka. Což, rozuměly jsme si dobře, právě proto, že nám oběma byla angličtina cizím jazykem, a trochu pocvičení v ní rozhodně nemohlo škodit; ale věřte mi, raději než tuhle konversaci (hlavně o mých nedávných zážitcích a příkořích z Francie), bych si byla vydolovala z kufříku dvojkrájíc, který by tam ještě někde měl být, když jsem dosud neměla příležitost jej zkonsumovat; jistě uznáte, že po takové době má právo si zakručet i žaludek největšího idealisty. Leč nešlo to, dámu všecko zajímalo, otázkám nebylo konce. Hlad a únava však ve mně vyvolávaly děsné myšlenky na pomstu a jen svému dobrému vychování vděčím, že jsem tento úsek cesty přežila bez úhony na cti. Zbavila jsem se jí až při východu z lodi, kdy se davy zase shromáždily a milosrdně nás oddělily. A tak mi ještě dckonce i zbyla chvilka připravit si myšlenky na hovor s úředníky pasové kontroly.

Pomalů se rozednívalo a začaly se objevovat anglické reklamy. Chvála Bohu, není-li to Dover, bude to něco jiného v Anglii, a tady už se mi nemůže nic stát, protože tady zrovna nestávkují

a s Angličany už se domluví, kdyby něco. Předložila jsem pas ke kontrole bez obav, vědouc, že mám všechno v pořádku. Úředník se podíval nejdřív na fotografii v pasu, pak na mě, a položil mi otázku, z níž jsem pochytila jediné slovo "long". Lidičky, copak je na mně, nebo mé fotografii dlouhého? Vlasy? Nos? Ale nač by se na takové věci ptal, přece snad nevypadám jako špion. Zřejmě jsem se zatvářila nechápavě, a než jsem se zmohla na zdvořilé "pardon?", opakoval mi totéž hlasitěji. A než mi dal příležitost ho přesvědčit, že nejsem hluchá, začal mi na prstech ukazovat "jedna, dvě, tři". Tu teprve se mi rozbřesklo. "Aha, ptáte se, jak dlouho v Anglii zůstanu, když mám visum na tři měsíce?" vyhrkla jsem plynou angličtinou. Podíval se na mě překvapeně: "Tak vy přece mluvíte anglicky?" Celá šťastná, že jsme se domluvili, řekla jsem mu, že kdyby mu ty tři měsíce byly moc, že bych mohla odjet i dřív... Orazítkoval mi pas a tvářil se, jako by i této větě rozuměl, ale vsadila bych se, že ne, protože jak jsem se později přesvědčila, bylo zpočátku skoro vždy nutné opakovat několikrát, než na př. anglický prodavač pochopil, co vlastně chci. Ba dokonce jsem se i přistihla, že při třetím opakování mluvím daleko hlasitěji než při prvním, i když jsem věděla, že dotyční nebyli hluchí ani nahluchlí.

Tak, to nejhorší je za námi, pomyslela jsem si, když jsem poznala, že jsem OPRAVDU v Anglii a že v ní dopravní zaměstnanci OPRAVDU nestávkují. Všichni se hrnuli k vlakům, i dala jsem se strhnout proudem a vlezla do nejbližšího vagónu. Dva ochotní mladíci mi pomohli umístit kufřík a zřejmě se těšili na pohovor s osobou opačného pohlaví. Jeden byl hedně vysoký a druhý měl tyrolský tralaláček na typicky anglické hlavě, ale víc už o nich nemohu napsat, protože už když jsem jim děkovala za laskavost, jsem měla před očima mlhy - a jen jsem se snesla na čalouněné sedátko, spala jsem jako dřevo. Na štěstí vlak jel do Londýna, kde se zastavil mocným trhnutím a vzbudil mě; kdyby však se to bylo stalo až v Edinburku, nebyla bych se probrala dřív.

Teď však to začalo doopravdy. Před nádražím mě vitalo množství reklam, některým jsem rozuměla, ale většině ne, protože moje jinak tak znamenitá učebnice angličtiny na tento žánr nepamatovala. Tím však nebylo možno se zdržovat, vždyť jsem se zpozdila skoro o tři dny! Vrhla jsem se k místu, kde stála řada ohromných červených kolosů a s malou duší vlezla do jednoho z nich. Průvodčí zvolala něco jako "eucajs", což byla zřejmě zaklínací formule, na jejíž pokyn se tenhle gigant rozkýval. Pak jsem tohle zaklínadlo slyšela v busech často a dlouho pro mě bylo rebusem. Když už jsem se pak později seznámila s hantýrkou výkladních skříní (na což moje učebnice rovněž nepamatovala), napadlo mi, že by to třeba mohlo být slovo "outside", čili obzvlášť veliké číslo šatů nebo prádla pro objemné dámy; nebylo mi však jasné, proč zrovna ono by mělo mít tak zázračnou moc. Až teprve v oxfordském busu, kde si o prázdninách zřejmě studentík vydělával jako průvodčí, mi čarovné slovo zaznělo jako "hold tight" a zbavilo se tak nimbu zaklínadla.

Ovšem, že díky této formuli má první cesta busem trvala o půl hodiny déle než bylo nutné; v koleji, kde jsem se měla jako stipendistka hlásit, však věděli o stávce ve Francii, a čekali mě dokonce ještě i později. Ujali se mě tam dojemně mateřsky, avšak ke svému zděšení jsem brzy pochopila pravý dosah Čapkova skromného tvrzení o jeho angličtině. Věřte mi, nově příchozí Čech se v Anglii snáze domluví s kýmkoliv jiným než s Angličanem. Teprve čas pomalu léčí tuto ránu a čím lepší hudební sluch má cizinec, tím lépe pro něho.

A pak to začalo. Přednášky, práce v knihovněch, a večer návštěvy v soukromých rodinách. Tam to bylo nejkrásnější, ale i nejtěžší. Posadili mě třeba do chromného křesla, kde se člověk ztratí jako kapka v moři; s jedné strany se ptali cosi o kávu, s druhé zas o tom, jak se mi cestovalo, nebo aspoň tak nějak mi to znělo; odpovíděla-li jsem na něco jiného, ať to přičtou na vrub své výslovnosti. Pak mi třeba donesli kávu a někdo jiný zase nabízel sušenky; po prvé to byla taková

hrozně hodná a učená dáma, ale Bůh jí odpustí ty dábalské sušenky! Což, na chuť to bylo dobré, protože to bylo sladké, ale sebemenší kousíček v ústech chrastěl, šustěl, křupal a vůbec dělal takový rámus, že by člověk nerozuměl, i kdyby se kolem mluvilo česky, ne tak anglicky! Nikdy jsem si nepřipadala ve společnosti tak pitomá jako s touhle sušenkou, ukusovala a cucala jsem ji zoufale ještě dlouho potom, kdy už nikdo nic nekousal ani necucal, konverzace mi unikala, prostě, byl to výkon nadlidský a upřímně vás varuju: pozor na sušenky !

Často se pak stávalo, že jsem byla ve společnosti jediná svého druhu, a dívali se na mě jako na cosi exotického. Těch otázek - a já jen trnula, kolikrát budu muset opakovat to časté "pardon?"; brzy však jsem vycizorovala, že Angličanům je moje angličtina srozumitelnější než mně jejich. Sešlo-li se pak několik Angličanů se zvláště nezřetelnou výslovností, zahnal mě pud sebezáchovy tak daleko, že jsem se snažila převzít otěže konverzace a učinit tak přítrž nesrozumitelným otázkám. K tomu však je u člověka ne příliš výmluvného třeba velkého vypětí a pohotovosti, avšak za tuto cenu si přece jen nepřípadal tak hloupý. Běda však, scházelo-li u prostřed výkladu slovo nebo idiom! Jak jen se zbavit všech těch upřených očí, čekajících na dokončení věty?? Znáte to hrozivé ticho, které zavládne, když vlastní oči začnou zoufale tékat po podlaze, a rozjasní se teprve, když se některý laskavý tvor smiluje a přispěje na pomoc.

Do tří měsíců jsem se trochu otrkala, avšak místo návratu domů mi nabídli místo v anglické škole. Věřila jsem, že dřívější kantorská praxe mi práci usnadní, avšak očistec začal znovu. Dětská výslovnost neměla smilování s ubohým cizincem, tím méně pak přirozený sklon k šibalství. Trvalo hezkou chvíli, než jsme se dohodli na určitém kompromisu a stali se přáteli.

Pomaloučku mi začal narůstat hřebínek, až jsem se jednou ve slabé chvíli uvolila napsat článek do odborného anglického časopisu. Přišel však

brzy zpět s prosbou, aby jej upravila stylisticky podle lektorových návrhů. Ten však upravedl tak horlivě, že z celé konstrukce nezbyl takřka kámen na kameni a pointa se ztratila. Bylo to zoufalé, nezbylo, než se vzdát. V jiném časopise měli lektora trpělivějšího. Seškrtnal mi všechny české kudrlinky, sem-tam přehodil slovosled, a pointa zůstala neporušena. Na mou věru, ono to teď opravdu zní skoro anglicky! V dalším článku bylo zásahů mnohem méně. Ano, snad přece je možné naučit se i pěknému, věcnému anglickému stylu! Zkusím znovu - a možná, možná přece jednou napíšu knihu o naší literatuře, dějinách, umění, a o všem, co je ještě pro Angličany španělskou vesnicí.

V této povznesené náladě jsem běžela otevřít listonošovi. Tenhle tu ještě nebyl, něco mi horlivě vysvětloval - a já mu nerozuměla ani slovo. Tak mi řekněte, je vůbec možné naučit se anglicky?? - Přinesl mi dopis od kolegyně ze studii, která v Anglii ještě nebyla. Píše, že učí angličtinu na gymnasiu, mluví slušně, ale trápí ji, že nerozumí angličtině z radia. Mám jí napsat, aby nežádala zázraky a přijela se podívat, jak se mluví v střízlivé Anglii ?

+ + + +

GERTRUDA GOEPFERTO VÁ:

OBČERSTOVACÍ STANICE.

Jedeme do jižních Čech. Straň, pod ní červený dům s vysokou taškovou střechou, tmavěhnědou, stážencu až hluboko nad okna. Pod ním košatý javor, pod javorem na svahu houpačky, pod houpačkami a pod strání ulice v kouři komínů, v kouři komínů houpačky. Zase má žnec na hlavě plážový slamák. Vedle železničářského domku je na trávníku u silnice malý, samostatný a tak vyvýšený záhon řepy, že vypadá jak řepou porostlý hrob.

Protáhlé nádraží, moderní architektura. Za peronem je dlouhá zeď, hladká jako na plánu, na zemi před ní sedí dělníci na aktovkách, obejmutá kolena. Jsou opálení a mastní.

Vystupujeme v příští stanici, je to železniční křižovatka. Cestující se vyhýbají o sto šest, naspěch mají jak vlaky, ale směrem jsou si méně jisti.

(Propletli jsme se až k šedivému domu na konci nástupiště. U rohu vystrkovaly hlavy husy z košíku na nákladním vozíku a občas je zahalila syčící oblaka páry z lokomotivy. Ani my jsme pro mlhu z páry u železné pumpy neviděli, čekali jsme s mokřýma rukama, až se rozplyne.)

Nádraží vypadalo jako neomezené, utíkalo se z něho na všechny strany, všemi směry bylo opouštěno.

Vešli jsme špinavou smrdutou chodbou do zamazaného domu. Vcházelo za námi, s námi a před námi moc lidí. Zakopávali jsme o papírové pohárky, které se válely na nejtemnějších místech. Stály také ve výšce obličeje kolem zábradlí schodiště, které jsme míjeli s chodbami se dostali do chodby nejtmavší. Všude byla podlaha stejně zaplácaná jako stěny, všude byl ušmudlaný i strop. Jako v zavřené holé krabici. Uprostřed poslední chodby točil umouněný muž do papírových pohárků bílé pivo, sekal jimi beze slova na plechový pult a druhý nechutně nečistý chlap jimi mlčky šcupal a nastavoval ruku pro peníze. Nikdo se nic neptal, nikdo neodpovídal. Lidé stáli hustě podél mokrého pultu, vypíjeli a posunovali se k východu, zahazující papírové pohárky.

Ve vlaku, do něhož jsme přestoupili, bylo zase plno. Museli jsme zůstat sedět na místě, k oknu jsme nemohli.

+ + +

VILEM Š P A L E K - GRAN EMBUSTERO:

NEJDŮVERNEJŠÍ PRAVDA.

Noemi byla mestiza pleti takřka bílé. Ve tvářích měla dolíčky a ve chvílích, kdy je žena nejpravabnější, zdobil její líce ruměnc. Rád se, klopila víčka, pohroužena v sebe. Zakrýváje si oči paží, tukala hřbety omalovaných nehtů do korunek svých zubů. Ve zlomcích okamžiku se naše

zraky střetaly, její ruměncem temněl a pokožka jakoby žhnula.

Do přítomnosti se vracela zvedajíc paže vysoko nad hlavu, s prameny svých vlasů ve dlaních, zírajíc za nimi. Pak pohlédla na mne po očku, nechávajíc vlasy se smekat mezi prsty a zvolna padat v malebném nepořádku.

Byla štíhlá s vyvinutými prsy a dlouhýma nohama. Smíšená krev obdařila ji smyslnou krásou. Nad levým kolenem, na vnitřní straně, měla vyteťováno zdráhavé "NO".

Noemi žila v konkubinátu s Armandem, mulatem zdvořilého úsměvu a skelných očí. Nepracoval, Narodil se unavený.

Lesbii, jejich dceři, byly dva roky. Proplakala je. Posmrkávala. Nikdo si jí nehleděl. Někdy jí Noemi hrozila: "Nepřestaneš-li, nabiji ti," ale nikdy se jí ani prstem nedotkla.

Lesbia jí nevolala: "Mami, mamaita!" Říkala jí "Nena" (děvčátko), jak Armando nazýval Noemi, nebo podle jiných lidí: "Noe-my", s tvrdým, dutým "-my", jež bzučela k nebi, zvedajíc bradu a protahujíc krk.

Armando bydlil se svým otcem. Noemi v ranču své sestřenice. Tato měla tři děti a hodného muže. Živil Noemi i Lesbii.

Armando měl Noemi strašně rád. Řekla mi to. Pravil jsem nakvašeně: "Miluji tě ještě strašněji!" Vrtěla záporně hlavou.

Noemi nezahálela, stále něco dělala. U něčeho postála, něco podržela. Mručela: "Měla bych práť" a svlékla Lesbii špinavou košilku.

Přišla Luisa s Marií. Přinesly novinu, že Anita je těhotná. Noemi řekla: "Musím žehlit," ale nežehlila. Zůstala stát tam, kde právě byla. Pak ještě řekla: "Měla bych něco uvařit."

Zvedl se suchý, lednový vítr. Droboučký písek sekal do tváře. Lesbia přiběhla v pohanské nahotě, potahujíc nosem. Noemi přikyvovala Luise. Mezitím oblékala Lesbii do téže špinavé košilky, z níž ji před hodincem svlékla.

Jednou Armando přinesl hrst bankovek. Noemi měla radost, že získal dobře placené zaměstnání.

On hvízdal. Nepřestával hvízdát. Peníze přinesl ještě dvakrát. Potom, jednoho dne, přinesl kachnu zabalenou v novinovém papíru. Držel ji hlavou dolů.

Noemi uchopila ptáka za dlouhý krk. Zachvěla se. V ruce držela studenou hlaveň revolveru.

Ze sousedního ranča hovořilo radio:.... po nezdařeném útoku na banku se pachatelé dali na útěk. Nasedli do modré limusiny, kde je očekával šofér s motorem v chodu. Lupiče pronásledoval policejní hlídkový vůz až k Portugúčovu baru. Tam ve spleti uliček se jim podařilo uniknout. ...Pozor!...Prchající mají dlouhé nože, ostré jako dýky. Jeden z nich, mulat, má revolver....

Noemi se otázala stísněně: "Neměla bych to někam schovat? Bojím se." Vynesla židli před rančo, vystoupila na ni a položila revolver do travou zarostlého okapního žlabu. Řekla: "Nezmokne. Nebude pršet až do konce března."

Tak mi to vyprávěla Noemi. Její líčení nebylo vždy souvislé, její rozhovory byly neúplné. Přerušovala se. Ku příkladu řekla: "Hombre, zhasni světlo. Ta žárovka hřeje příliš."

Měla pravdu. Když jsem rozsvítil ve své komůrce, za kratičko bylo tam jako v peci. Ale přesto jsem váhal. Potmě jsem nemohl pozorovat její krásu, a ta stála za to.

Zívla lenošně: "Mohla bych ti povídat věci. Tu modrou limusinu Armando ukradl den před přepadením." Náhle mi připomněla: "Caramba, hombre, nenimrej se a zhasni!" Pokračovala: "Měli hlavy zahalené v dámských hedvábných punčochách. Punčochy jim znetvořovaly obličej."

Cítil jsem její dech na svém rameni.

Armando vyhlížel štěrbinou v prkenné zdi. Slunce kreslilo ostré stíny předmětům pohozeným v uličce. Viděl přeběhnout člověka. Slyšel dusot nohou také s druhé strany.

Někdo volal jeho jméno.

"Jsi obklíčen. Vzdej se a vyjdi ven!"

Armando se chtěl bránit. Proklatě, jeho revolver trčel v okapním žlabu. On nikdy neměl valného mínění o ženách. Jak jen mohl vydat revolver ze svých rukou? Bylo pozdě na výčitky.

Oni budou střílet a zapálí tuto dřevěnou boudu.

Někdo volal: "Armando, pojd ven! Víme, že nemáš revolver!"

Člověk, který volal, se neskrýval. Byl snadným cílem. Kdyby Armando měl revolver, zamířil by a rychle vystřelil.

Člověk volal znovu: "Pospěš si, je to tvoje poslední příležitost."

Armando pochopil. Byl zrazen. Přelstili ho. S rukama nad hlavou vyšel do slunečního jasu. Neutíkal, nebránil se. Přivítal je úsměvem tak černým, jako byla v té chvíli jeho duše.

"Já jsem ho zradila," tiše řekla Noemi. "Donutila jsem ho, aby se vzdal. Kdyby ho dopadli se zbraní v ruce, zastřelili by ho."

Naslouchal jsem šplouchání a čvachtání vln proti skalám. Racek křičel v mlze a lodní sirény bučely z moře.

+ + + + +

JOSEF MARTÍNEK PĚTASEDMDESÁTNIKEM.

Novinář, spisovatel a básník Josef Martínek dožil se 23. března sedmdesátipěti let, uprostřed pilné činnosti, která slibuje, že budeme moci vzpomenout ještě mnohých jeho narozenin. Ale tři čtvrti století jsou i pro náš celek doba úctyhodná, stojící za úvahu a ohlédnutí. Josef Martínek se narodil 23.3.1899 v Poděbradech. Po absolvování odborné školy v Hradci Králové pracoval jako kovotepec tři roky v Německu. V roce 1909 - před odvodem do rakouské armády - emigroval do Ameriky, kde se usadil v Clevelandu a kde byl tři leta továrním dělníkem.

Od roku 1912 byl v USA činný jako redaktor krajských časopisů; tím ale nekončila jeho práce. Byl též učitelem v české škole, cvičitelem v české tělocvičně, řečníkem na krajských schůzích a pracovníkem v tehdejší dělnické hnutí politickém, odborovém a družstevním. Jako redaktor "Amerických dělnických listů" účastnil se sociálních bojů dělnictva, zvláště velkých stávek ocelářů a horníků v Pennsylvanii a jižním Ohio

před první světovou válkou. Je z průkopníků družstevního hnutí v Americe, zakladatelem české družstevní vesnice u Clevelandu a známým pracovníkem v podpůrných jednotách, které jsou pravou páteří krajanského života amerického. Vedle intenzivní činnosti veřejné našel si i čas studovat sociologii na universitě v Clevelandu.

Josef Martínek je posledním živým ze zakladatelů Čs. národní rady americké; t.zv. prvního odboje se účastnil činně od samých jeho počátků. V r.1917 byl členem české delegace americké k prof. T.G.Masarykovi v Petrohradě, v r.1919 k čs.legiím na Sibiři. V r.1934 se vrátil do staré vlasti, kde byl do r. 1938 redaktorem deníku Právo lidu v Praze. Jeho činnost, zvláště v českém pohraničí v r.1938, vynesla mu zařazení do seznamu nepřátel v pruském Staatsanzeiger v Berlíně za války. Do USA se dostal několik týdnů před 15.březnem 1939. Jako generální tajemník Čs.národní rady v Chicagu byl z hlavních organizátorů pomoci Spojencům v naší emigraci, redigoval anglický bulletin Nár. rady i její českou tiskovou službu a přednášel na schůzích českých, slovenských a anglických. Československo navštívil naposled v r.1946 jako host presidenta republiky. Od smrti ministra Jana Masaryka účastní se činně protikomunistické akce v naší emigraci; protože právě komunisté mu vytýkají protisociální minulost a postoj, je dobře připomenout jeho skutečný život. Vytvářel se asi tak, jako život většiny z nás - pod tlakem doby a poměrů, na které musil reagovat dle toho, kam byl osudem postaven. Snad všichni jsme takto roztržštěni, všichni jsme se někdy a někde cítili živelně spojeni a také někdy a někde jsme stáli proti sobě jako nepřátelé. Dodnes se přeme o to, co bylo správné, co omyl a co vina; snad - ani to není jisté - to posoudí staletí po nás. Ale jisté je, že Josef Martínek dělal vše, co pokládal za dobré a správné s energií a obětavostí hodnou úcty.

Martínek, který je od r.1947 usazen v Tucsonu v Arizoně, žije tak v kraji romantických snů svého mládí. Je autorem několika větších knih

v řeči české, vydaných v Praze i v Americe. V Arizoně se vedle veršů českých pokusil s úspěchem i o tvorbu v angličtině. Od r.1954 - kdy začal pobírat starobní pensi americkou - jeho básnická tvorba v angličtině pronikla do více než 50 deníků, magazinů a antologií v USA, Kanadě, Anglii, Belgii a Indii. Knižně vyšly tyto básně ve sbírce Songs of the desert na podzim v New Yorku. Z českých veršů vyjde v Edici Sklizně jakýsi přehled jeho tvorby pod titulem "Listy z deníku". Ve sbírce jsou básně starší i verše s dojmy ze života na pokraji pouště v jeho dnešním domově.

Je příznačné pro dnešní dobu, že si u Martínka, právě jako u kohokoli z nás, všímá právě toho nepodstatného, dobového, a dle toho ho posuzuje. Je to i pochopitelné v boji, kde zajímá jen fronta, ve které kdo stojí. Ale je to škoda; málokdo si všimne Martínkova nadání pro lyriku, které nemá s dobovým postojem zhola nic společného, a které je přece u básníka tím hlavním. Krása zůstává věčná, a mnohá slova, mnohé obraty Martínkovy jsou jí plny. Tu se jediným výrazem vytváří plastický a barevný obraz nálady, okamžiku, který obohacuje a povznáší. Tady je Martínkova síla, jeho místo - ne tak v tom přechodném; ale nevím, kolik z nás - a zda i on sám - to tak jasně cítí.

Martínek, který vedle češtiny a angličtiny ovládá i němčinu, ruštinu, polštinu a španělštinu a miluje poesii ve všech těchto jazycích, nebyl ve svém životě, zvláště v posledních letech, ušetřen těžkých ran osudu. Je ale stále v plné činnosti, těší se z dvanácti vnučat a ve věku, kdy mnozí zaslouženě odpočívají, připravuje do tisku české i anglické verše, rediguje na dálku český týdeník v New Yorku a zajíždí na americký sever na přednášky. Škoda, že ho nemůžeme poznat a pozdravit osobně všichni - ale i tak, na dálku přes moře: pevné zdraví a ještě mnoho dobrých a plodných let!

Ant. VLACH.

+ + +

PŘEKLADY SKLIZNĚ:JONE R O D R I G U E S:O S U D.
(Destino.)

Cím déle žiji, tím stěžuji si méně.
Neměla jsem nic, čeho bych nezasluhovala;
podlahu kamenitou, střechu cypřišovou,
dravost sklízet, i lístky otrhávat,
růži lásky i růži hřbitovní.

Ani tu neděli
(den neblahý) nepopírám.

Na šátečku při cestě na jih
vyšila jsem osud svůj -
čtyřlístek jetelový.
K severu naloduji vidmo,
poblázněné modromodří.
Z východu zasílají mi protinožci
jak slunce jasnou jejich minci.

Přepadeno mapoznalstvím
srdce moje v koloběhu divém
letí slunečnými roky něhy
za tvou šlépějí.

Ve znamení Vodnáře kráčím
po chodníku ledna,
šlapajíc po naději.

Z brazilské poesie zčeštil
F. C. Š T Ě R B A .

+ + +

KULTURNÍ POZNÁMKY:ČS. FILMY V MEXIKU.

Československo, které si dříve stěžovalo, že Mexiko podle vzájemné úmluvy nedovází tolik čs. filmů, kolik se ukazuje mexických v čs. kinech, docílilo v poslední době větší dovoz své produkce. Do Mexika přišlo několik filmů najednou, ale jen dva z nich vzbudily větší pozornost kritiky, a ani ty se neudržely delší dobu na programu. Byl to Baron Prášil K. Zemana, který zaujal již dříve

filmem Vynález zkázy, v němž spojil fantasmii barona z Münchhausen s Verneovým románem Cesta do měsíce. Kritika nazvala autora geniálním a srovnala - s Chaplinem. Druhý film, Půlnoční mše od J. Krejčího, poctěný zlatou medailí na festivalu v Karlových Varech r.1962, líčí tragedii české rodiny za druhé světové války, v níž jeden syn pomáhá Němcům v boji proti Sovětům, u nichž je druhý partyzánem. Do hry je zapleten i katolický kněz. Kritika posoudila film jako hrubě tendenční, líčící kněze jako nezodpovědného a bez úsudku, a jako výplod bezbožického materialismu, podaný k tomu tak rafinovaně, že průměrný divák nemůže rozeznati pravdu od klamu.

+ + + Dr.Václav L Á S K A.

KE VZPOMÍNKÁM HELENY KOŽELUHOVÉ: ČAPCI OČIMA

RODINY (Edice Sklizeň I-III)

dostali jsme překlad recenze W.E.Harkinse v americké revui "Books Abroad":

"Třetím svazkem ukončila H.Koželuhová vzpomínky na své bratry, Josefa a Karla Čapka. Dosud nebyl uveřejněn žádný soustavný životopis ani jednoho z bratří a proto toto dílo má velkou cenu, neboť poskytuje pohled do jejich soukromí a vyplňuje tak mezery v našem vědění. U Karla Čapka tato kniha opravuje poněkud sentimentální představu, vytvořenou jinými jeho obdivovateli; Helena Koželuhová nezakrývá jeho nervositu, vznětlivost a sardonický humor, které byly zřejmě součástí Čapkova temperamentu. Jako dílo kritické je však tato knížka mnohem slabší, jakkoli H.Koželuhová má dobrý smysl pro hodnocení prací svých strýců; schází jí však dar kritického rozboru. Kniha trpí nadto přečastými odbočeními do filozofování; i když samo o sobě je zajímavé a střídavé, je však přehnané v díle těchto rozměrů. Přes své chyby však je to důležitý pramen ke studiu životopisů bratří Čapků, vlastně dosud nejdůležitější. Doufáme, že bude možno jej vydat i v trvanlivějším provedení než je toto fotofsetové (?) vydání. W.E.HARKINS. "

REDAKCI DOŠLO: MASARYK MEMORIAL INSTITUTE
Inc., Toronto, - VYROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 1963.
54 stran.

Z ČINNOSTI SPOLUPRACOVNIKŮ SKLIZNĚ A KR:

MIRKO JANEČEK (Box 81, Station D., Toronto 9 Ont., Canada) sestavil tableau z fotografií 120 účastníků banketu Čs. Společnosti pro vědy a umění 7.9.1963 ve Westbury-Hotel v Torontu (prof. Hlavatý, Wellek, Tomáš Bata atd.) Zasílá kopie po zaslání 1 dol.; objednávky i na Sklizeň.

P. CHRYSOSTOM MASTIK sestavil a sám rozmnožil další sbírku svých 28 básní pod titulem "Fatamorgana". Nyní se zotavuje po bolestivé operaci na noze; přejeme mu plné uzdravení a jménem přátel:

V Reykjavíku na Islandu dožil se Dr. Ing. Zdenek PICHA, známý zejména svými pracemi z poslední doby v oboru psychické energetiky a ceněný v mezinárodních odborných kruzích, 87 let. Přejeme mnoho zdraví do dalších let!

JAN RYS, který přesídlil z Hamburku do Vídně, napsal v r. 1963 rozhlasovou hru "Zurück" a přeložil do němčiny hru Milana Uhdeho z Prahy "Komédie s Lotem". K vysílání má připraveny hry "Begebenheiten", "Franta" a "Aufbruch".

Týdeník "Nový Domov" v Torontu přinesl 1.2. recenzi besed Petra Dena "Na táčkách s domovem" od INKY SMUTNÉ.

V německém "Fotoalmanach 64" byla reprodukována umělecká fotografie grafika Libora ŠÍRA z Paříže.

VILEM ŠPALEK, Caracas, připravuje do tisku další sbírku povídek. Jen náhodou jsme zjistili, že se 3.4. dožije 60 let; slušelo by se napsat tedy víc, ale pro vlastní nevědomost musel bych dělat konkurenci Velkému Lháři (Gran Embustero) a to nejde. Svým vyprávěním dokázal vzbudit sympatie i odpor, a to hlavní, co potřebujeme: zájem o tvorbu exilu. Zůstává stále v mnohém neznámý - i nám. Kolem nás je dost Velkých i Největších Lhářů - ale bez poesie a bez dobré vůle. Ať žije tedy ten náš, ve zdraví a dlouhá léta!

JAZYKOVÝ KOUTEK: (Totální a moderní otroctví - ztrátu individuality - nám vnucují po kouskách. Kdysi jsme se bránili - germanismy byly pokládány za něco jako smrtelný hřích. Jak je to doma s rusismy, nevíme; ale proti největšímu nebezpečí, angličtině, se nedělá nic; připravují se dvojjazyčné noviny a organizace, aby to měl v dalších generacích pohodlnější. Tož místo kázání kus povídky /Viz též "Hlas Domova", Melbourne, 17.2./.)

JIŘINA ZACPALOVÁ:

O VÝVOJI JAZYKA ČESKEHO.

Pozvali jsme hrstku nejvěrnějších, abychom s nimi oslavili další přírůstek do letopočtu. V horkém podvečeru se před domem přiřadil nejnovější Holden k svítivému Valiantu, a automatický Station téměř zatarasil zbytek silnice. "Ještě štěstí, že ta naše želva má slušné rozměry, jinak by se to sem nevešlo", řekl pán domu trochu závistivě.

"Pojďte rychle dovnitř se ochladit", vítali jsme se s přáteli.

"No, pěkné to máte", rozhlížel se Franta. "Gúd ajdýa tydle oupn rúms. Dveře jsou stejné jen k vzteku, když s nimi děti mlátějí." "Jo, ale ten hitr, co potřebuješ v zimě, abys to vytopil!" namítl Jarda. "Pravda, budeme si asi muset pořídit na zimu olejová kamna", souhlasila jsem.

"Jeden můj známej si taky postavil podobnej barák, ól dz best do toho nastrkal - to jeho stará ho pušovala - oil junit, koktail bar, přepychovou báthrumu, no a, řeknu vám - nakonec skončil u benkrapcy kúrtu", povídal Franta. Mráz mi přešel po zádech.

Pak se pilo vše, co se pít dalo, desky se roztočily, židle odsunuly a páry se motaly, až se ručičky na hodinách cudně přikryly.

A zase se pilo a teď už i zpívalo. Jarda už asi po páté zanotoval "Nepůjdeme domů až ráno", když začal Franta filosofovat: "U nás to bývalo lepší. Mohl jsi lezt domů po čtyřech třeba v šest ráno a pořád tě ještě zakrývala tma. Tady jedeš ve čtyři a ani světla už nemusíš zapínat!" "No vidíš", namítl Jarda, "tam jsi lezl a tady se vezeš".

"To se teda vezu", připustil Franta. "Řídit musí Marta, protože mně de ten trafik na nervy."

"Tak si myslím, že bychom měli zachovat něco ze starých dobrých zvyků", vpadla jsem do debaty. "V novoroční noci se přece dělají předsevzetí. Navrhuji jedno pro nás všechny. Zkusme to mluvit slušně česky, bez komolenin a vměšování anglických slov." Všichni se na mě chvíli dívali, ale pak se začali pobaveně smát. "Abychom si to udělali ještě zábavnější, tak každý, kdo řekne anglické slovíčko, dá tři měďáky do společné pokladny." Smíchu bylo dost, vtipů také, penízků přibývalo. První odpadl Venca: "Už mi dejte pokoj! Vždyť si připadám jako koktavej. Každý přece mluví, jak umí!"

Hra skončila. Shrábla jsem peníze, a řeč tekla jako předtím. Ale já se snažila dodržet předsevzetí aspoň do rána. Na východě začalo nebe blednout. Hlučně jsme se loučili. Stála jsem na verandě, pod níž si tiskli ruce Jarda s Frantou.

"Tak na viděnou. Bylo to dnes dobrý, jen ta Marie kdyby tak divně nemluvila. Připadal jsem si vedle ní chvílema jako cizej." "To máš tedy velkou pravdu, já jí taky hnedle nerozuměl. Vždyť čtrnáct let v cizí zemi, to je long tajm, a člověk je pružnej - pochyť, naučí se."

"Ani ne tak pružnej, jako lenivej," vmetla jsem jím ještě na cestu. když se ubírali ke svým vozům.

TISKOVÝ FOND: NĚMECKO: K.Kettlerová 10 DM,
Dr.J.Kratochvíl 5 DM; USA: Dr.M.Bil 8 dol.,
M.Danešová 3 dol., Dr.I.T.Kamyshanský 5 dol.;
VENEZUELA: K.Svatoň 3 dol. Děkujeme!

Ročník XII., č. 119-120, březen-duben 1964. Rediguje a vydává Ant.Vlach, Hamburk 13, Postfach 2700 kruhem spolupracovníků. Vychází měsíčně. Předplatné 5 DM ročně, mimo Německo 2 dol., neb ekvivalent. Jednotlivá čísla 50 pf. Telefon 48 21 87. Postscheckkonto: Hamburg 79393. -----

Sklizeň

NEZÁVISLÁ

KULTURNÍ REVUE

RED.: ANT. VLACH • HAMBURG 13 • POSTFACH 3700